

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 135514/16

### בבית הדין הרבני האזורי אשקלון

לפני כבוד הדיינים:

הרב דוד דב לבנון

התובע/ת: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד חגי שומרון)

נגד

הנתבע/ת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אלי חביב)

הנדון: אישה שתובעת בילויים, בתי מלון ונסיעות לחו"ל

### נימוקים לפסק הדין

#### רקע ועובדות

מדובר באישה שפרודה מבעלה כבר מספר שנים, הבעל תבע גירושין וביה"ד הגדול דחה את תביעת הגירושין שלו, קבע שהאישה מוחזקת במזונותיה והעביר את התיק לביה"ד באשקלון לקביעת גובה המזונות.

התקיים דיון בפנינו על גובה המזונות, וביה"ד בדק ומצא שהיא מתגוררת בבית של הבעל (נרכש על ידו לפני הנישואין), בעוד שהבעל עזב את הבית. היא משתכרת כ-7,800 ₪ מפנסיה, עבודה והשכרת בית.

לאור כל זאת, פסק ביה"ד שהאישה יכולה להישאר לגור בבית הבעל, וזאת מדין מדור הכלול במזונות האישה. אולם ביה"ד לא חייב את הבעל בדמי מזונות, הואיל והיא משתכרת סכום מכובד המספיק לכל צרכיה, ויצאו שכרה ומעשה ידיה במזונותיה.

האישה מבקשת עתה מביה"ד עיון מחדש בפסק הדין, וטוענת שמגיע לה מזונות גבוהים יותר בהתאם לרמת החיים שהם חיו בה כאשר היו ביחד. לדבריה, בזמן שהם חיו ביחד היו רגילים לחיי מותרות, היו נוסעים לבתי מלון ולחו"ל וכו', ולכן גם עתה שהם פרודים על בעלה לספק לה זאת, שהרי חז"ל קבעו, ראה בבלי כתובות מח ע"א, ש"עולה עמו ואינה יורדת". גם בעניין זה השיב ביה"ד בקצרה, ולהלן הרחבת הדברים.

#### דיון והכרעה

כאמור לעיל, נראה לנו שבמתן מדור מכובד ובהכנסות כאלו שיש לאישה היא מקבלת את כל צרכיה בכבוד. השאלה העומדת לפנינו היא אם מגיע לה מעבר לזה תשלום לפי רמת חיים גבוהה של חיי מותרות כפי שלדבריה חיו בה, וזאת אף על פי שהיא חיה כיום בלעדיו. ונראה לחלק את השאלה לשנים, כדלהלן:

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

א. האם הדין האמור שעולה עמו ואינה יורדת הוא גם כאשר האישה אינה עמו? בעניין זה דנה הסוגיה בכתובות סה, וראיתי שכבר דנו בכך בפד"ר, ולאחרונה בפס"ד שניתן בביה"ד הגדול בתיק 934666/10 מיום ב' באדר התשע"ח (17.2.2018). ועדיין השאירו מקום להתגדר בו, מפני דבר שנתחדש בו.

ב. גם אם נאמר שעולה עמו גם כאשר אינה עמו, האם מגיע לאישה מעבר לסכום הנ"ל עבור חיי מותרות של נסיעות לחו"ל ומלוונות, במיוחד כאשר אינה עמו.

### כר וכסת – דין עולה עמו כשאינה עמו

מובא בבבלי כתובות סה ע"א לגבי מי שגר בנפרד מאשתו ולן עמה רק בשבתות:

ת"ר: אין נותנין לה כר וכסת, משום ר' נתן אמרו: נותנין לה כר וכסת. היכי דמי? אי דאורחה, מאי טעמא דת"ק? ואי דלאו אורחה, מ"ט דרבי נתן? לא צריכא, כגון דאורחיה דידה ולא אורחה דידה, תנא קמא סבר, אמר לה: כי אזילנא שקילנא להו, וכי אתינא מייתינא להו בהדאי; ורבי נתן סבר, אמרה ליה: זימנין דמיתרמי בין השמשות ולא מצית מייתי להו, ושקלת להו לדידי ומגנית לי על ארעא.

רש"י מבאר "אורחיה – דרכו לישן על כרים וכסתות ואנן קיימא לן עולה עמו".

יוצא מכאן שלכל הדעות גם לרבנן וגם לר' נתן כאשר הבעל אינו עמה אינו חייב מעיקר הדין לתת לה כר וכסת אם אין דרכה בכך אע"פ שדרכו בכך, אלא שלדעת רבי נתן חייב לתת לה כר וכסת מחמת חשש שישכח להביא כר וכסת כשהוא מגיע אליה מאוחר בין השמשות וישכב אותה על הארץ. ואם כן לכאורה יוצא שכשאינה עמו לא קיים הדין של "עולה עמו"!

גם המאירי כותב ממש כדברי רש"י. וגם בחידושי הרא"ה כתב כן. גם בתוספות הרא"ש שם כתב כשיטת רש"י, שדין עולה עמו נאמר רק כשהיא עמו:

ת"ק סבר כי אזילנא שקילנא להו כי אייתינא מייתינא להו בהדאי. דהא דאמרי' עולה עמו היינו דוקא כשהיא אצלו, וא"ת הא דתנן לעיל אבל מכובד הכל לפי כבודו ואמאי והא אינה עולה עמו אלא כשהיא אצלו והרי השרה אותה על ידי שלישי, וי"ל דה"ק בד"א בעניי שבישראל כלומר שנשא בת עני אבל במכובד שנשא בת עשיר הכל לפי כבודו של עשיר דכיון דבת עשיר היא אינה יורדת עמו אפי' שלא בפניו כיון שידו משגת.

תוספות הרא"ש מיישב את הסוגיה כאן עם המשנה של המשרה את אשתו ע"י שלישי, שם האישה אינה עמו, ובכל זאת "עולה עמו" במכובד לפי עשרו. ומתוך ששם מדובר שהאישה היא בת עשיר, "והכל לפי כבודו של עשיר" היינו אביה של האישה. אבל אם היא בת עניים אינו עולה עמו. נמצא, אין דין עולה עמו כשהאישה אינה עמו.

גם הר"ן בכתובות כח ע"א בדפי הרי"ף כתב שזו דעת רש"י, וזה לשונו

למדנו מדברי רש"י דבכה"ג לא אמרינן עולה עמו אלא בפני בעלה דאי לא הכי מדינא נמי היה לו לתת לה כר וכסת ומ"ט דת"ק דאמר אין נותנים ורבי נתן נמי לא אמר נותנים אלא משום דמתרמי כו'...

אולם להלכה סוברים הרשב"א והר"ן שאין הלכה כרבנן ולא כר' נתן הנ"ל, ולכן הרי"ף והרמב"ם לא הביאו את הדעות האלו להלכה. והסיבה לכך מפני שמשנה מפורשת בפרק

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

אע"פ בכתובות כותבת שהמשרה אשתו ע"י שלישי, שאז הבעל אינו עמה, נותן לה את המינימום הכתוב במשנה, ונאמר שם: "במה דברים אמורים בעני שבישראל אבל במכובד הכל לפי כבודו", ופשט המשנה הוא שאפילו אם היא עניה והוא עשיר נותן לה לפי כבודו ועולה עמו אע"פ שהיא אינה עמו. וז"ל הרשב"א:

הא דאמרינן "כגון דאורחיה דידיה ולא אורחא דידה" – פירש רש"י ז"ל [והיינו פירושו שבמהדורא קמא, וכמובא בשיטה מקובצת, וכדלקמן] שדרך בני משפחתו לישן על גבי כרים וכסתות ואין דרך בני משפחתה בכך. וכן נראה מדברי רבינו אלפסי ז"ל שלא כתבה כלל, כלומר דאין הלכה כחד מינייהו, דהא קיימא לן דעולה עמו וכיון דאורחיה דידיה אפילו לדידה יהבין. ויש מי שפירש דלא אמרו 'עולה עמו' אלא כשהיא עמו ואינו מחזור כלל.

מבואר מדברי הרשב"א שלפי פירוש רש"י בגמרא, רבנן ור' נתן אינם סוברים ש"עולה עמו", ולכן הרי"ף לא כתבה כלל, דקיי"ל "עולה עמו", ואין הלכה כמותם אלא תמיד עולה עמו גם כשאינה עמו.

הריטב"א שם הוציא את רש"י מפשוטו, והעמיד את הגמ' באוקימתא שלא תסתור את הכלל ש"עולה עמו", וזו לשון הריטב"א:

ויש שפירשו עוד בשיטת רש"י ז"ל דאורחא דבנות משפחתו ולא אורחא דבנות משפחתה ומתניתין בעני היא כדקתני סיפא ובהא נמי איירו רבנן ורבי נתן, וכי אמרינן עולה עמו הני מילי כשיש לו אבל כשאין לו אין מחייבין אותו לחזור בעיר וליתן לה מטעמא דעולה עמו, הא אילו הוה אורחא דבנות משפחתה חייב לחזור וליתן לה כדי שלא תהא יורדת.

כלומר, הדין של "עולה עמו" נאמר כשיש לו את האמצעים לכך, אבל אם הוא עני ואין לו אינו חייב לחזור ולספק לאשתו את הדברים שבני משפחתו רגילים בהם. נראה שהם למדו כרבינו אליהו שחייב להשכיר עצמו לתת מזונות לאשתו אבל לא בשביל לספק לה דברים שבני משפחתו רגילים בהם, כיוון שהיא אינה רגילה בכך. אולם לא חייבו אותו לטרוח ולחזור אחר עבודה ולתת לה מטעם "עולה עמו". ולפי זה גם כן יוצא שכשיש לו עולה עמו בכל מקרה גם כשאינה עמו.

לפי זה, כל הראשונים הנ"ל סוברים ש"עולה עמו" גם כשאינה עמו, ולאור העובדה ששיטת חכמים ור' נתן לא הובאה בפסקי הרי"ף והרמב"ם והשו"ע, נראה שלהלכה דין "עולה עמו" הוא גם כשאינה עמו. אומנם לפי הריטב"א אם רק הבעל נוהג כך ולא בני משפחתו אין דין עולה עימו, ובמקרה דידן נראה שלפי הריטב"א אין דין עולה עימו בעניינים שהאישה מבקשת.

### תענוג יתירא

והנה בתוספות הרא"ש הוסיף תירוץ אחר כדי ליישב את המשנה של המשרה את אשתו ע"י שלישי עם דברי חכמים ור' נתן שאינו חייב לתת לה כר וכסת כשאינו עמה, וז"ל:

ולי נראה דבמאכל ובמשתה ובמלבושים שהם לתענוג הגוף ולכבוד עולה עמו אפי' אינה אצלו דחייב אדם לאהוב את אשתו כגופו ולכבדה יותר מגופו כדאיתא בהבא על יבמתו (ס"ב ב') אבל תענוג יתירא דכר וכסת וכן לענין חלילין ומקוננות בהני הוא דאמרי' דאינה עולה עמו כשאינה אצלו.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

צריך להבין את החילוק בין תענוג גרידא לתענוג יתירא, מדוע תענוג יתירא חייב לאשתו כשהיא עמו אך אינו חייב זאת לאשתו כשאינה עמו?

נראה שתענוג גרידא, אם אינו נותן לה לפי כבודו הוא מראה שאינו מכבד את אשתו כגופו ויש בכך בזיון וצער לאישה. אבל תענוג יתירא שהאישה אינה רגילה בכך, אין בכך בזיון לאישה אם אינו מספק לה כאשר אינה עמו, אולם כאשר היא עמו והוא נהנה מכר וכסת ואינו נותן לאשתו ליהנות עמו יש בכך ביזיון וצער לאישה, ולכן חייב לתת לה כאשר היא עמו.

צא ולמד מעבד עברי שחייב לתת לו כמותו שנאמר "בטוב לו עמך". ואמרו חז"ל שלכן הקונה עבד עברי קונה אדון לעצמו, ומפרשים תוספות שאם יש לו דרך משל "כר" אחד חייב לתת אותו לעבד, משום שאי אפשר שהאדון יישן על כר והעבד לא יישן על כר שנאמר "בטוב לו עמך", ואם שניהם לא יישנו על כר יש בזה מידת סדום ועל כן ייתן את הכר לעבד והוא ישן ללא כר, ונמצא קונה אדון לעצמו. ואם כך בעבד ק"ו באשתו שחייב אדם לתת לאשתו כר כאשר הוא עמה. יחד עם זאת, כאשר האישה רגילה בכך מביתה, אינו יכול למנוע ממנה כר וכסת כי אז גורם לה צער, ואינו רשאי לצער את אשתו.

והנה, תוספות הרא"ש הביא ראיה לחילוק זה מחלילין ומקוננות, הם באים לאתר מיתת האישה, אז היא אינה עמו, ואינו חייב לה.

בעניין זה יש מחלוקת תנאים, הובאה במשנה בבבלי כתובות מו ע"ב:

וחייב במזונותיה, ובפרקונה, וקבורתה; רבי יהודה אומר: אפי' עני שבישראל לא יפחות משני חלילין ומקוננת:

ובדף מח ע"א נכתב על דברי המשנה הזו:

אי דאורחה, מ"ט דת"ק דאמר לא? ואי דלאו אורחה, מ"ט דר"י? לא צריכא, כגון דאורחיה דידיה ולא אורחה דידיה, ת"ק סבר: כי אמרינן עולה עמו ואינה יורדת עמו - הני מילי מחיים, אבל לאחר מיתה לא; ורבי יהודה סבר: אפילו לאחר מיתה. אמר רב חסדא אמר מר עוקבא: הלכה כרבי יהודה.

הגמ' פסקה הלכה כר' יהודה וכן כתב הרא"ש להלכה, וא"כ לכאורה הראיה שהביא תוספות הרא"ש להוכיח שאם אינו עמה אין דין עולה עמו אינה מובנת, שכן להלכה לאחר מיתה חייב לה. ואם כן ראיה לסתור, כי אנו רואים שחייב לה גם כאשר אינה עמו?

נראה לע"ד שתוס' הרא"ש הביא את המחלוקת הזאת כדי להוכיח את העיקרון שיש סברא כזאת שאם אינה עמו אין דין "עולה עמו", כמו שחכמים אומרים שלאחר מיתה אינה עולה עמו. אלא שלהלכה לאחר מיתה עולה עמו. ונראה שסברת ר' יהודה היא כיוון שהבעל עצמו חייב להתעסק בקבורתה, נחשב הדבר כאילו היא עמו, ואם אינו קובר אותה כדרך בני משפחתו יש בכך ביזיון לאישה.

תירוצ זה של תוספות הרא"ש מיישב בשופי את הקושיות שהקשו על רש"י, ואף שלא מצאנו ששאר הראשונים תירצו כן, אפשר שהם לא חשבו ש"כר וכסת" הוא תענוג יתירא וכללו אותו בחיוב כסות, אבל בעצם העיקרון ההלכתי הם מסכימים שבדברים שהם לתענוג יתירא אינו חייב לה כאשר אינו עמה.

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

דין עולה עמו - כשהוא נוהג כן ולא משפחתו

מצאנו עוד חילוקים בראשונים ליישב את רבנן ור' נתן עם המשנה של המשרה את אשתו ע"י שלישי בהגדרת "עולה עמו":

הרמב"ן שהובא ברשב"א כתובות דף סה עמוד א כותב כדלהלן:

והרמב"ן נ"ר פי' אורחא דידה ואורחיה דידה דהכא רגילה ואינה רגילה, ולא דרך משפחתו ומשפחתה קאמר דבההיא הא קיימא לן דעולה עמו אלא כשאין דרך משפחתה ומשפחתו אלא שהוא רגיל בכך ובכי הא לא אמרינן עולה עמו.

לפי זה, דין עולה עמו הוא כשדרך בני משפחותיהם בגדולות, אולם אם בני משפחותיהם אינם רגילים בכך ורק הבעל רגיל בכך אין בזה דין עולה עמו. אלא שהבעל חייב להשוות אותה אליו כאשר היא עמו. ולפי דבריו הדין של "עולה עמו" הוא ענין של מעמד חברתי שרגילים בו בני המשפחה, שאז אם אינו נותן לאשתו מלבושים ומזון בהתאם למעמדו נחשב שמשפיל את אשתו, אבל דבר שאינו קשור למעמד חברתי אין בו דין עולה עמו.

וכך יש לדייק ברשב"א בתחילת פרק המדיר (דף ע:), שם הוא דן בשאלה מדוע אישה "מתגלגלת" עם בעלה בפחות ממה שרגילים בבית אביה. האם זה משום שמחלה, או שאינו חייב לה יותר ממה שהוא רגיל. ומגיע למסקנה שהבעל אינו חייב לה יותר ממה שהוא רגיל, משום שבני משפחתה אינם רגילים בגדולות כאלו, רק אביה בגלל עושרו נוהג כן, וזה לא מחייב את הבעל לתת לה (וכך אומרים גם התוספות שם). אבל אם הבעל מדיר אותה ממזונות, זכותה לדרוש מזונות כפי שנהוג בבית אביה, כיוון שאינה מתגלגלת עמו, והיא טפלה לבית אביה, וניזונת כמותם.

הרי לנו שהדין שעולה עמו ואינה יורדת כוונתו למה שרגילים בני משפחתה, ולא למה שאביה נוהג במקרה בגלל עשירותו, וכן לא מסתכלים על הבעל שבמקרה נוהג בעשירות ואין דרך בני משפחתו בכך. ונראה שדין זה הוא להלכה, ונפק"מ לדידן שאין זה מנהג בני משפחתו, רק הבעל בגלל עשירותו חי חיי מותרות, שאין דין עולה עמו.

ולפי זה מצטמצם מאוד הדין של עולה עמו למקרים המקובלים בחברה ואינם אישיים לאיש ולאישה. וכך במקרה דידן העניינים המוזכרים מסתמא אינם כלולים במנהג בני משפחתו של הבעל אלא הוא נהג בהם בגלל מצבו הכלכלי אינן כלולות בדין עולה עמו.

### חיוב הבעל בצורכי אשתו

מצאנו שחיוב המזונות אינו מוגבל רק למזון ממש, אלא הוא כולל גם כסות, מדור, רפואה ותכשיטים, עיין שו"ע אה"ע סט, ע, עג, עט ועוד. האם חיוב זה כולל את כל צרכיה השונים, כגון נסיעות לחו"ל, בתי מלון, בילויים, מתנות לאירועים, רכב, טלפון וכו', כפי שפעמים רבות מפרטים עוה"ד בכתבי תביעת מזונות?

בשו"ת הרמב"ם אישות פרק יב כתב "הבעל חייב בכל צרכי אשתו". האם זה כולל צרכים כמו בילויים ותענוגות? המפרשים ציינו כמבואר ברמב"ם אישות יב הלכה א, ושם כתב שהבעל מתחייב בעשרה דברים, ואם כן – "כל צרכי אשתו" אינו כפשוטו. וכך נראה גם מתשובת הרמב"ם סימן לד, ושם כתב את הדברים בלשון אחרת "הדין מחייב, שכופין הבעל למלא צרכי

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

אשתו כגון לבוש והוצאות וזולתי זה ממה שהוא חייב". לשון זו מורה שאינו חייב בכל הצרכים שלה אלא במה שחייבו אותו בלבד.

והנה, בפסקי הרא"ש כתובות יב סימן א כתב לגבי המקבל עליו לזון את בת אשתו וחלתה שאינו חייב לרפאותה:

ואם חלתה אינו חייב לרפאותה ואף על גב דאמרי' (לעיל נב ב) במזון האישה דרפואה שאין לה קצבה הרי הן כמזונות הני מילי באוכלת בתנאי ב"ד שהוא מחויב להספיק כל צרכיה אבל המקבל עליו לפרנס אין הרפואה בכלל.

וכן כתב גם הטור בשמו באבן העזר סוף סימן קיד. הרי לנו שחיוב מזונות אישה הוא רחב יותר וכולל גם רפואה שאין לה קצבה. אולם נראה שרפואה הוא צורך קיומי של האישה ודומה מאוד למזונות. אלא שאומדנא היא שמי שהתחייב לזון בת אשתו לא התכוון להתחייב ברפואה שהיא יכולה להיות הוצאה גדולה שלא חשב עלה בזמן ההתחייבות, אבל כלפי אשתו חייבו חז"ל את הבעל בכך בתנאי ב"ד. אך אין להסיק מכך שהבעל חייב גם בדברים שאינם צורכי מזון ורפואה וכסות והם מותרות.

ונראה להביא לכך כמה ראיות שחיובו של הבעל הוא בדברים מסוימים ומוגדרים שחז"ל מנו אותם ותו לא:

א. יש ראשונים כמו הרמב"ם שסוברים שחיוב מזונות הוא מדאורייתא, והתורה פירטה "שארה וכסותה ועונתה", ללמדנו שהבעל חייב בשלושת החיובים הללו. משמע שיש צורך לפרט, ובלי לומר שהבעל חייב בכסות לא היינו מחייבים אותו בכך. יש ראשונים, תוספות ועוד, שסוברים שמזונות הם מדרבנן, וכסות דוקא הוא מדאורייתא. עונתה לכו"ע דאורייתא. ונזכר כחיוב בפני עצמו. כמו כן, פדיונה וקבורתה הם חיובים נפרדים שחייבו את הבעל, פדיונה תחת פירותיה, וקבורתה תחת ירושתה, למרות שאלו בוודאי צורכי האישה, ורואים שאם חז"ל לא היו מחייבים את הבעל לא היה חייב בהם. ואם כל צרכיה נכללים בחיוב המזונות למה היה לחז"ל צורך לחייב בפדיונה בפני עצמו, הרי אין לך צורך גדול מזה.

ב. השו"ע אה"ע ע סעיף ה כתב שאם הלך הבעל למדינת הים אין פוסקים לאשתו תכשיטים למרות שפוסקים לה מזונות. מקור הדברים הוא בבלי כתובות קז ע"א, שם מובאת מחלוקת אמוראים בדבר, והשולחן ערוך פסק כמאן דאמר שלא פוסקים לה תכשיט. עיין בט"ז סק"ז שם שמבאר שדין תכשיט אינו תנאי בית דין, כלומר אינו בכלל חיוב המזונות. למרות שהשו"ע אה"ע עג ס"ג כתב שחייב בתכשיטים, מקורו הוא הרמב"ם אישות יג ד, ושם כתב שהטעם הוא כדי שלא תתגנה עליו, כלומר אינו כלל מחמת שחייב בסיפוק צרכיה. גם התוספות בכתובות מח ע"א כתבו "תכשיט – והא דאמר בפרק המדיר (לקמן דף עא:) פוסקין קישוטין לאישה היינו כל זמן שהוא עמה שלא תתגנה עליו". גם האמורא שסובר שפוסקים תכשיט לאישה שהלך בעלה למדינת הים היינו מפני שלא ניחא לי שתינוול (שם קז ע"ב) ולא מפני שחייב מזונותיה.

אומנם באוצר הפוסקים עג אות י הביא בשם קרית ספר שחיוב הבעל בתכשיטים הוא מהתורה והוא בכלל הכסות, אך דבריו הם נגד הט"ז הנ"ל, ותמוה שלא הזכירו זאת,

# מדינת ישראל

## בתי הדין הרבניים

וגם מהש"ס, הרמב"ם והתוספות נראה דלא כוותיה. מכל מקום אנו רואים שלא כל צרכיה כלולים במזונות.

ג. מצאנו ברמב"ם אישות יב ובשו"ע אה"ע סט ובעוד פוסקים שכתבו את דין הרפואה בנפרד מדין המזונות, ואף דינו באלמנה שונה מדינו בנשואה למרות שלשתיהן יש מזונות, ואם כן רואים שאע"פ שהרפואה הוא צורך חשוב בלא ספק אינו נכלל בחיוב המזונות.

ד. מצאנו שהבעל חייב בקרבנות שחייבת אשתו, עיין משנה נגעים יד משנה יב "ר' יהודה אומר אף על ידי אשתו מביא קרבן עשיר וכן כל קרבן שהיא חייבת". עיין תוספות יום טוב שם שכתב "וק"ק לי דבכולהו שאר דברים יש טעם. כדאמרינן פ' נערה במסכת כתובות. אבל לחיוב זה לא מצאתי טעם", כלומר, מצאנו טעם למה חייבו חז"ל אדם במזונות אשתו, קבורתה, פדיונה וכו', אבל בחיוב הבעל בקרבנות אשתו לא מצאנו טעם, וכתב שבאמת אינו חייב אלא מחמת שהתחייב לה, דדרשינן לשון הדיוט כמבואר בבבלי בבא מציעא קד ע"א. לענ"ד שאלת התוס' יו"ט אינה מובנת, שהרי מקור דין זה אינו מחז"ל אלא מדאורייתא, שבספרי נשא פרשה ח מובא שדרשו זאת מ"והביא את קרבנה עליה", ומהייתור של עליה לומדים שחייב בקרבנות שעליה, ומה שאמרה הגמ' שדרשים לשון הדיוט הינו לגבי קרבנות שהתחייבה בהם קודם נישואיה כמבואר בתוספות בבא מציעא קד ע"א, ועיין במפרשים שכתבו פירושים נוספים אך לא בכיוון של התוספות יו"ט. לפי זה זו גזירת הכתוב, ובוודאי שאין זה מחמת חיוב מזונות שחייב לה, למאן דאמר שמזונות מדרכנן – פשיטא, ולמאן דאמר שמזונות דאורייתא – יש מקור אחר לכך, "שארה כסותה ועונתה לא יגרע". מכל מקום רואים שלמרות שמדובר בצורכי אשתו אינו חייב בהם מחמת חיובו במזונותיה.

ראיתי שבספר יד יהודה בסימן ע כתב שמדין זה יש ראייה שהבעל חייב בכל צורכי אשתו, אך לענ"ד נראה שמכאן יש ראייה להיפך, כפי שביארתי.

לפיכך נראה פשוט שצרכים כגון נסיעות לחו"ל, בתי מלון, בילויים וכו' אינם בכלל חיוב המזונות, שלא מצאנו שחז"ל חייבו בזה את הבעל, ולכן הבעל פטור מהם, במיוחד כשאינה עמו.

ניתן לפרסם בהשמטת שמות מזהים.

ניתן ביום כ"ז באדר התשע"ח (14/03/2018).

הרב דוד דב לבנון